Parlamentul European
2019-2024

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

2022/2170(INI)

5.5.2023

PROIECT DE RAPORT

referitor la crearea de locuri de muncă – tranziție justă și investiții cu impact
(2022/2170(INI))

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

Raportoare: Sara Matthieu

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....3

EXPUNERE DE MOTIVE.....8

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la crearea de locuri de muncă – tranziție justă și investiții cu impact (2022/2170(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere Recomandarea Consiliului din 16 iunie 2022 privind asigurarea unei tranziții echitabile către neutralitatea climatică[1],

– având în vedere acordul adoptat la cea de-a 21-a Conferință a părților la Convenția-cadru a ONU asupra schimbărilor climatice (COP), organizată la Paris la 12 decembrie 2015 (Acordul de la Paris),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 11 decembrie 2019 intitulată „Pactul verde european” (COM(2019)0640),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 14 iulie 2021 intitulată „«Pregătiți pentru 55»: îndeplinirea obiectivului climatic al UE pentru 2030 pe calea spre atingerea obiectivului de neutralitate climatică (COM(2021)0550),

– având în vedere declarația intitulată „Sprijinirea condițiilor pentru o tranziție justă la nivel internațional” din 4 noiembrie 2021, adoptată în cadrul COP26 de la Glasgow,

– având în vedere Comunicarea Comisiei din 23 februarie 2022 privind munca decentă la nivel mondial pentru o tranziție globală justă și o redresare durabilă (COM(2022)0066),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 4 martie 2021 intitulată „Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale” (COM(2021)0102),

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/1056 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de instituire a Fondului pentru o tranziție justă[2],

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență[3],

– având în vedere comunicarea Comisiei din 17 septembrie 2020 intitulată „Evaluarea la nivelul UE a Planurilor naționale în domeniul energiei și al climei – Stimularea tranziției verzi și promovarea redresării economice prin intermediul planificării energetice și climatice integrate”, COM(2020)0564,

– având în vedere comunicarea Comisiei din 1 iulie 2020 intitulată „Agenda europeană pentru competențe în scopul promovării competitivității durabile, a echității sociale și a

[1] JO C 243, 27.6.2022, p. 35.
[2] JO L 231, 30.6.2021, p. 1.
[3] JO L 57, 18.2.2021, p. 17.

rezilienței” (COM(2020)0274),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 5 mai 2021 intitulată „Actualizarea noii Strategii industriale 2020: construirea unei piețe unice mai puternice pentru a sprijini redresarea Europei” (COM(2021)0350),

– având în vedere Recomandarea Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență[4],

– având în vedere propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european de producere de produse bazate pe tehnologie care contribuie la obiectivul zero emisii nete (Regulamentul privind industria care contribuie la obiectivul zero emisii nete) (COM(2023)0161),

– având în vedere articolul 54 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere avizul Comisiei pentru dezvoltare regională,

– având în vedere raportul Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale (A9-0000/2023),

A. întrucât tranziția verde va extinde mult activitățile economice legate de energia din surse regenerabile, eficiența energetică și economia circulară, transformând totodată alte activități economice;

B. întrucât o tranziție justă ar trebui să implice valorificarea oportunităților de a crea locuri de muncă de calitate, de a combate discriminarea la locul de muncă și de a ridica standardele de muncă;

C. întrucât sectoarele în care se preconizează că vor apărea oportunități de locuri de muncă în tranziția către economii neutre din punctul de vedere al emisiilor de dioxid de carbon rămân dominate în mare măsură de bărbați;

D. întrucât realizarea neutralității emisiilor de dioxid de carbon până în 2050 va necesita anticiparea schimbărilor și a condițiilor-cadru adecvate pentru a sprijini tranzițiile de la un loc de muncă la altul, inclusiv dobândirea de competențe, recalificarea și perfecționarea necesară a forței de muncă actuale;

E. întrucât deficitul de investiții pentru combaterea schimbărilor climatice a fost estimat la 520 de miliarde EUR pe an până în 2030;

F. întrucât participarea lucrătorilor și a sindicatelor la guvernanța tranziției, precum și anticiparea și gestionarea socială a schimbărilor reprezintă o condiție prealabilă pentru o tranziție echitabilă, incluzivă și reușită,

Oportunitățile oferite de economia verde pentru piața muncii

[4] JO C 417, 2.12.2020, p. 1.

1. evidențiază că tranziția către societăți și economii cu surse regenerabile și circulare generează potențialul de a crea noi locuri de muncă, dar și de a transforma locurile de muncă existente în locuri de muncă verzi și sustenabile în aproape toate sectoarele;

2. observă că potențialul de creare de locuri de muncă al tranziției verzi este legat și de activități economice sustenabile, cum ar fi reabilitarea energetică, reparațiile și agricultura ecologică, care utilizează mai intensiv forța de muncă decât activitățile pe care le înlocuiesc;

3. constată că tranziția are un potențial semnificativ de a crea locuri de muncă la nivel local, care nu pot fi delocalizate, ceea ce ar contribui la consolidarea suveranității și rezilienței europene;

4. invită Comisia să elaboreze orientări conceptuale pentru a defini locurile de muncă verzi, pe baza potențialului lor de înverzire a economiei și a contribuției lor la sănătatea și calitatea vieții oamenilor și la munca decentă;

Muncă decentă pentru o tranziție justă

5. accentuează că tranziția verde a pieței muncii ar trebui să meargă mână în mână cu convergența ascendentă către condiții de muncă mai bune și parcursuri profesionale atractive;

6. își reia apelul ca finanțarea din partea UE, inclusiv ajutoarele de stat, să fie condiționată de obiective de politică publică, în special de cerințe sociale; subliniază că autoritățile publice ar trebui să conducă prin puterea exemplului și să stabilească criterii sociale în domeniul achizițiilor publice; solicită revizuirea Directivei privind achizițiile publice pentru a asigura faptul că firmele beneficiare sprijină negocierile colective, locurile de muncă de înaltă calitate, uceniciile de înaltă calitate, remunerarea decentă și egală și formarea;

7. reamintește că strategia UE în materie de sănătate și siguranță ar trebui să țină seama de riscurile specifice din noile sectoare și să aibă în vedere riscurile care decurg din schimbările climatice și din degradarea mediului;

8. accentuează că este important ca tinerii să fie implicați în planificarea tranziției; invită statele membre să înlesnească accesul tinerilor la stagii și ucenicii remunerate, de calitate și incluzive;

9. evidențiază că egalitatea de gen ar trebui să devină parte integrantă a strategiilor privind economia verde; invită Comisia și statele membre să ia toate măsurile pentru a se asigura că inegalitățile de gen preexistente nu sunt transferate către economia verde emergentă;

Competențe pentru o tranziție justă

10. accentuează că este necesar să se ofere educație și formare în domeniile în care nevoile în materie de competențe au fost identificate pe piețele forței de muncă și în sectoarele orientate spre viitor, astfel încât piața forței de muncă să fie pregătită pentru tranziția verde;

11. accentuează că fiecare lucrător trebuie să aibă dreptul individual la educație, la formare în calitate de angajat și la învățare pe tot parcursul vieții, ceea ce ar trebui să se reflecte în toate politicile de mediu de la nivelul UE și de la nivel național, precum și în strategiile de atenuare și adaptare ale întreprinderilor; evidențiază că dreptul la formare ar trebui să includă concediul de studii plătit;

12. accentuează rolul dialogului social, al negocierii colective și al partenerilor sociali în conceperea competențelor naționale, sectoriale și specifice întreprinderilor pentru strategii pentru locuri de muncă de calitate și formare;

13. solicită statelor membre să integreze în sistemele de educație și formare dezvoltarea durabilă și aptitudinile și competențele în domeniul mediului;

14. accentuează că formarea ar trebui să fie de o calitate suficient de bună și să aibă ca rezultat o calificare validată prin sisteme transparente și clare de recunoaștere și certificare care să permită comparabilitatea;

Coerența politicilor publice pentru a exploata pe deplin potențialul de creare de locuri de muncă al tranziției verzi

15. evidențiază că punerea în aplicare pe deplin a legislației de mediu este esențială pentru exploatarea în totalitate a potențialului legat de economia verde și, prin urmare, pentru crearea de locuri de muncă;

16. invită Comisia să includă pentru întreaga legislație de mediu o evaluare a impactului socioeconomic care să ia în considerare locurile de muncă, competențele și condițiile de muncă;

17. solicită o revizuire a Regulamentului privind guvernanța uniunii energetice pentru a actualiza planurile naționale privind energia și clima cu obiective de tranziție justă;

18. evidențiază importanța statelor membre în promovarea dialogului social sectorial și a negocierilor colective, în special în industriile verzi emergente, precum și în asigurarea includerii întreprinderilor mici și mijlocii; accentuează că Directiva privind salariile minime este o ocazie excelentă pentru a consolida negocierile colective și prezența sindicatelor în sectoarele emergente;

19. solicită o actualizare a Directivei 2002/14/CE privind informarea și consultarea lucrătorilor din UE, pentru a include drepturile la informare și consultare în planurile de tranziție puse în aplicare de întreprinderi în toate operațiunile lor și de-a lungul lanțului lor valoric;

20. solicită ca toate întreprinderile afectate de tranziția verde să adopte planuri obligatorii pentru o tranziție justă, negociate cu sindicatele și cu reprezentanții lucrătorilor;

21. regretă că propunerea Comisiei privind evaluarea guvernanței economice nu creează o marjă de manevră bugetară suficientă pentru ca statele membre să realizeze investițiile verzi și sociale la scara necesară;

22. solicită o schimbare majoră în UE de la impozitarea salariilor la impozitarea bogăției,

pentru a stimula crearea de locuri de muncă și a reduce inegalitățile;

23. evidențiază că este important să existe plase de siguranță puternice pentru a completa măsurile de creare de locuri de muncă și pentru a garanta că nimeni nu este lăsat în urmă, inclusiv un sprijin adecvat pentru venitul minim, indemnizații de șomaj și salarii minime adecvate;

Investiții în crearea de locuri de muncă sustenabile: rolul investițiilor

24. recunoaște importanța investițiilor cu impact în acordarea de finanțare organizațiilor care răspund nevoilor sociale și de mediu, așteptându-se în mod explicit beneficii sociale și de mediu măsurabile, inclusiv în ceea ce privește ocuparea forței de muncă și calitatea locurilor de muncă;

25. accentuează rolul esențial al sectorului privat și financiar în canalizarea finanțării către investiții sustenabile și înlesnirea tranziției către o economie neutră climatic;

26. solicită crearea rapidă a unui fond european pentru suveranitate cu fonduri UE nou alocate, pentru a mobiliza investiții la scară largă în tehnologii verzi;

27. solicită extinderea dimensiunii și a domeniului de aplicare tematic al Fondului pentru o tranziție justă;

28. invită Comisia să continue să monitorizeze și să încurajeze investițiile și cheltuielile pentru crearea de locuri de muncă de calitate în cadrul NextGenerationEU, al Mecanismului de redresare și reziliență și al Fondului social european Plus și să se asigure că Parlamentul European rămâne implicat îndeaproape;

°

° °

29. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.

EXPUNERE DE MOTIVE

Consecințele schimbărilor climatice sunt grave și potențial catastrofale. Inversarea acestei tendințe este esențială pentru planeta noastră, pentru generațiile viitoare, dar și pentru protejarea locurilor de muncă și a drepturilor lucrătorilor. Va fi nevoie de strategii de atenuare și adaptare în toate sectoarele economiei noastre. Decarbonizarea sectoarelor economice va oferi ocazia de a crea noi locuri de muncă, în special în sectoarele energiei și economiei circulare.

Anii competențelor și propunerea de act legislativ privind industria care contribuie la obiectivul zero emisii nete au pus un accent destul de puternic pe rolul competențelor în tranziție. Perfecționarea, recalificarea și învățarea pe tot parcursul vieții sunt cu siguranță elemente esențiale pentru garantarea unei tranziții echitabile și incluzive. Însă tranziția justă nu privește numai formarea și competențele.

Tranziția verde ar trebui să fie o șansă pentru lucrători de a crea locuri de muncă mai multe și mai bune, cu relații de muncă stabile, salarii echitabile și condiții de muncă decente, lucrătorii și sindicatele fiind implicați în fiecare etapă a procesului. În tranziția către zero emisii nete, simpla concentrare asupra competențelor și a numărului de locuri de muncă create nu ar aduce echitate dacă ne confruntăm în continuare tot mai mult cu sărăcia și inegalitatea persoanelor încadrate în muncă, insecuritatea economică și locurile de muncă precare. Schimbările necesare ar trebui să înlesnească convergența ascendentă și să nu pună în pericol locurile de muncă de calitate.

În același timp, sprijinul public pentru întreprinderi ar trebui să fie întotdeauna condiționat de respectarea drepturilor lucrătorilor. UE și statele membre pot avea un puternic efect de ghidare, asigurând faptul că întreprinderile care beneficiază de sprijinul UE îmbunătățesc condițiile de muncă și investesc în locuri de muncă sustenabile.

Este clar este că nici sectorul public, nici cel privat nu pot să se complacă în ceea ce privește aspectul legat de piața forței de muncă din cadrul tranziției. O tranziție justă implică anticiparea substanțială a schimbărilor, în ceea ce privește întreprinderile, reglementările și investițiile. Sistemul de stimulente ar trebui să promoveze crearea de locuri de muncă de calitate și sustenabile, favorizând totodată investițiile cu un impact social și de mediu pozitiv.